

Társadalmi párbeszéd összegzése az Alaptörvény tizenhetedik módosításának tervezetéről

A társadalmi párbeszéd célja

Az Alaptörvény tizenhetedik módosításának tervezetéről 2026. június 22. és június 27. között volt lehetőség véleményt benyújtani a társadalmi párbeszéd online felületén. A konzultáció célja az volt, hogy a tervezett alkotmányos változásokról a magyar állampolgárok, szakmai szervezetek, civil közösségek és érdekképviseltek közvetlenül is megfogalmazhassák álláspontjukat, észrevételeiket és javaslataikat.

Az Alaptörvény módosítása Magyarország alkotmányos berendezkedését érintő kérdés, ezért különösen fontos, hogy a jogalkotási folyamat előkészítése során a lehető legtöbb szempont megismerhetővé váljon. A társadalmi párbeszéd a jogalkotás előkészítésének részeként szolgálja a tervezett szabályozással kapcsolatos vélemények és javaslatok összegyűjtését. Lehetőséget biztosít arra, hogy a tervezethez kapcsolódó gyakorlati, szakmai és alkotmányjogi észrevételek már a végleges normaszöveg kialakítása előtt megjelenjenek.

A beérkezett vélemények feldolgozása során valamennyi beadványt egységes módszertan alapján értékeltük. A véleményeket tartalmuk szerint kategóriákba soroltuk, azonosítottuk a visszatérő témákat, valamint elkülönítettük azokat a javaslatokat is, amelyek a tervezetben szereplő szabályokon túlmutató alkotmányos kérdéseket vetettek fel. A feldolgozás célja a beérkezett vélemények rendszerezése, valamint a társadalmi egyeztetés során megjelent érvek, szempontok és szabályozási alternatívák áttekintése volt.

A társadalmi párbeszéd során több szakmai szervezet, tudományos műhely, civil szervezet, érdekképviselő és igazságügyi intézmény is önálló, részletes állásfoglalást nyújtott be. Ezek jellemzően nem kizárólag a tervezet egyes rendelkezéseire reagáltak, hanem azok alkotmányjogi összefüggéseit, nemzetközi hátterét és gyakorlati végrehajthatóságát is elemezték. Több állásfoglalás kitért az európai alkotmányos gyakorlatra, a Velencei Bizottság ajánlásaira, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatára is.

A társadalmi párbeszéd számokban

A véleményezési időszak alatt **22 844 beadvány** érkezett a felületen keresztül.

A vélemények a teljes véleményezési időszakban folyamatosan érkeztek. A napi megoszlás alapján június 22-én 2 666, június 23-án 2 586, június 24-én 7 047, június 25-én 3 155, június 26-án 4 554, míg a véleményezés utolsó napján, június 27-én 2 836 beadvány érkezett.

A beadványok között egyaránt megtalálhatók voltak rövid észrevételek, részletes alkotmányjogi elemzések, konkrét normaszöveg-javaslatok, valamint olyan vélemények is, amelyek gyakorlati végrehajtási kérdésekre hívták fel a figyelmet. A feldolgozás során külön csoportba kerültek azok a hozzászólások is, amelyek nem közvetlenül a módosítási javaslat

egyes pontjaihoz kapcsolódtak, ugyanakkor az alkotmányos működés vagy a közjogi intézményrendszer más elemeit érintették.

A beérkezett vélemények főbb jellemzői

A beadványok tartalma több jól elkülöníthető csoportba sorolható. A feldolgozás során **8 517** beadvány került abba a kategóriába, amely **a módosítási tervezethez kapcsolódó konkrét javaslatot is tartalmazott. 10 029** vélemény a tervezettel kapcsolatos **támogatói álláspontot fogalmazott meg további javaslat nélkül, 1 597** beadvány a tervezet egészével kapcsolatban fejezett ki **támogató álláspontot, ugyanakkor más témákban tett észrevételeket** vagy javaslatokat. **1 643** olyan hozzászólás érkezett, amely **nem a módosítás tárgyát** érintette, míg **1 057** beadvány a tervezettel kapcsolatos **elutasító álláspontot** fogalmazott meg további javaslat nélkül.

A beérkezett javaslatok összefoglalása

Országgyűlési képviselők megbízatásának időkorlátja

Az országgyűlési képviselők megbízatásának időkorlátjára vonatkozó rendelkezésekhez érkezett a legtöbb érdemi észrevétel; a témát a beérkezett beadványok közel 30%-a érintette.

A beadványok többféle szabályozási megközelítést tartalmaztak. Felmerült a jelenlegi javaslat fenntartása mellett **a megbízatási idő rövidítésének lehetősége**, ugyanakkor olyan álláspontok is megjelentek, amelyek szerint a **választók döntési szabadsága** indokolja a mandátumkorlátozás eltérő kialakítását vagy más megoldását. Több észrevétel különbséget tenne az egyéni választókerületben és országos listán mandátumot szerző képviselők között, illetve felmerült annak lehetősége is, hogy meghatározott idő elteltével ismét betölthető legyen a tisztség.

Több vélemény kitért arra is, hogy a képviselői munka során megszerzett tapasztalat megőrzése, illetve a politikai megújulás szempontjai között megfelelő egyensúlyt szükséges kialakítani.

A szakmai állásfoglalások e témában elsősorban a passzív választójog alkotmányos korlátozásának indokoltságát, az időkorlát arányosságát, valamint a demokratikus megújulás és a választói döntési szabadság közötti egyensúly kérdését vizsgálták.

A köztársasági elnök megbízatásának rendezése

A köztársasági elnök megbízatásának rendezésével kapcsolatban érkezett a második legtöbb témaspecifikus észrevétel; a beadványok mintegy 8%-a foglalkozott ezzel a kérdéssel.

A köztársasági elnök megbízatásának rendezésére vonatkozó rendelkezésekhez kapcsolódóan többféle alkotmányjogi és intézményi szempont jelent meg a beérkezett véleményekben. A hozzászólások egy része a tervezetben szereplő megoldás alkotmányos

megalapozottságával foglalkozott, míg mások alternatív eljárási lehetőségeket vagy további garanciális szabályokat javasoltak.

Számos beadvány kitért arra, hogy a köztársasági elnök megbízatásának megszűnésével összefüggésben indokolt lehet **részletesebben meghatározni az alkalmazandó alkotmányos eljárást**. Több vélemény szerint célszerű lehet megvizsgálni, hogy a hivatal megszűnésének milyen garanciális feltételei legyenek, illetve milyen szerepet töltsenek be az Alaptörvényben és más jogszabályokban meghatározott eljárások. A vélemények között olyan javaslatok is szerepeltek, amelyek a hivatalból történő felmentés vagy megfosztás alkotmányos szabályainak alkalmazását vetették fel.

A beérkezett észrevételek egy másik csoportja **a köztársasági elnök megválasztásának módjára** vonatkozott. Több hozzászólás felvetette a közvetlen államfőválasztás lehetőségét, míg más vélemények az Országgyűlés általi választás rendszerének fenntartása mellett fogalmaztak meg kiegészítő garanciális javaslatokat. A vélemények közös eleme volt annak vizsgálata, hogy a megválasztás módja milyen módon járulhat hozzá az államfő alkotmányos szerepébe vetett közbizalom erősítéséhez.

A vélemények érintették a **köztársasági elnöki tisztség betöltésének személyi feltételeit** is. Több beadvány javasolta életkori vagy egyéb alkalmassági feltételek meghatározását, illetve azok pontosítását. Felmerült annak lehetősége is, hogy a tisztség betöltésének felső korhatárát az Alaptörvény vagy más jogszabály egyértelműen rögzítse.

Külön témakört alkottak a **köztársasági elnököt megillető juttatásokra és kedvezményekre** vonatkozó észrevételek. A beadványok több esetben javasolták a volt köztársasági elnökök részére biztosított jogosultságok felülvizsgálatát, különös tekintettel azokra az esetekre, amikor a megbízatás időtartama eltér a teljes alkotmányos ciklustól. Több hozzászólás kezdeményezte a juttatások feltételeinek pontosabb szabályozását, valamint azok átláthatóbb és egységesebb rendezését.

A szakmai állásfoglalások részletesen foglalkoztak **az államfő megbízatásának megszüntetésére irányuló alkotmányos eljárásokkal**. Több beadvány vizsgálta az átmeneti rendelkezések jogállami garanciáit, az állami intézmények folytonosságának biztosítását, valamint az alkotmányos legitimitás megőrzésének lehetséges megoldásait.

A beérkezett vélemények összességében arra mutatnak rá, hogy a köztársasági elnöki intézmény működésével kapcsolatban a véleményezők a tervezetben szereplő rendelkezéseken túlmutatóan szélesebb körű alkotmányos és intézményi kérdéseket is felvetettek. Ezek között szerepelt a megválasztás módja, a tisztség betöltésének feltételei, valamint a volt államfőket megillető jogosultságok szabályozásának lehetséges irányai.

Függetlenebb Alkotmánybíróság

Az Alkotmánybíróság függetlenségét érintő módosítási javaslatok a beadványok hozzávetőleg 4%-ában jelentek meg.

Az észrevételek elsősorban az alkotmánybírák megbízatásának feltételeire, a testület összetételére, valamint az intézmény hosszú távú függetlenségét biztosító garanciákra irányultak.

A tervezetben szereplő, az alkotmánybírákra vonatkozó **70 éves felső korhatár** bevezetésével kapcsolatban többféle javaslat érkezett. Egyes vélemények szerint indokolt lehet a korhatár további felülvizsgálata, és annak a mindenkori öregségi nyugdíjkorhatárhoz vagy más objektív feltételhez történő igazítása. Más beadványok a magasabb életkori határ fenntartását vagy eltérő szabályozási megoldásokat vetettek fel. A hozzászólások közös eleme volt annak vizsgálata, hogy az életkori szabályozás miként járulhat hozzá a testület szakmai megújulásához és kiegyensúlyozott működéséhez.

Több észrevétel foglalkozott az **alkotmánybírák megbízatásának időtartamával** is. A beadványok között szerepeltek olyan javaslatok, amelyek a jelenlegi szabályozástól eltérő megbízatási idő meghatározását kezdeményezték, valamint olyan felvetések is, amelyek szerint a megbízatás időtartamának módosítása hozzájárulhat a testület folyamatos megújulásához és az intézményi stabilitás fenntartásához.

A vélemények kitértek az **Alkotmánybíróság létszámára és személyi összetételére** is. Több hozzászólás szerint indokolt lehet felülvizsgálni a testület tagjainak számát, valamint olyan kinevezési feltételeket meghatározni, amelyek még inkább biztosítják az alkotmánybírói tisztség magas szintű szakmai megalapozottságát. Ennek kapcsán több beadvány hangsúlyozta a korábbi bírói vagy igazságszolgáltatási tapasztalat jelentőségét az alkotmánybírói feladatok ellátásában.

Az **átmeneti szabályokkal** kapcsolatban is érkeztek észrevételek. Egyes vélemények felvetették, hogy az új életkori szabályok alkalmazása során külön vizsgálni indokolt a már hivatalban lévő alkotmánybírák jogállását és megbízatásának alkotmányos garanciáit.

A beérkezett vélemények között olyan javaslatok is megjelentek, amelyek **konkrét személyi vagy korábbi jogalkotási döntésekkel** összefüggésben fogalmaztak meg észrevételeket, illetve a kinevezési szabályok további pontosítását kezdeményezték. Ezek a beadványok elsősorban azt hangsúlyozták, hogy az alkotmánybírók kiválasztásának szabályai hosszú távon is biztosítsák a testület függetlenségét, szakmai hitelességét és a közbizalom erősítését.

A szakmai vélemények emellett részletes javaslatokat fogalmaztak meg az **alkotmánybírák kinevezési rendszerére, a megbízatás időtartamára, az átmeneti szabályokra**, valamint az Alkotmánybíróság intézményi függetlenségét biztosító garanciák további megerősítésére vonatkozóan. Több állásfoglalás nemzetközi alkotmányjogi példákra és európai gyakorlatokra is hivatkozott.

Összességében az Alkotmánybíróságot érintő észrevételek a tervezetben szereplő konkrét módosításokon felül szélesebb körben is foglalkoztak a testület összetételével, működésével és alkotmányos szerepével. A beérkezett javaslatok annak vizsgálatát segítik, hogy a tervezett módosítások milyen módon erősíthetik az Alkotmánybíróság függetlenségét, szakmai tekintélyét és az alkotmányos kontroll érvényesülését.

Erősebb bírói öngazgatás

A bírói öngazgatás megerősítésére vonatkozó javaslatokat a beadványok mintegy 1%-a érintette.

A bírói öngazgatás megerősítésére irányuló javaslatokkal kapcsolatban a beérkezett vélemények elsősorban az **igazságszolgáltatás függetlenségének, a bírói szervezetrendszer működésének és az intézményi garanciák egyensúlyának** kérdéseit érintették. A hozzászólások arra keresték a választ, hogy a bírói öngazgatás erősítése milyen módon valósítható meg úgy, hogy egyidejűleg biztosított maradjon a hatékony működés, az átláthatóság és az elszámoltathatóság is.

Több beadvány foglalkozott az **Országos Bírószági Hivatal elnökének, valamint a Kúria elnökének kiválasztására és elszámoltathatóságára** vonatkozó szabályokkal. A vélemények között megjelentek olyan javaslatok, amelyek a bírák szélesebb körű részvételét támogatták a vezetői tisztségek betöltésében, míg más észrevételek arra hívták fel a figyelmet, hogy az új szabályozás során megfelelő garanciákat szükséges kialakítani a kiegyensúlyozott intézményi működés fenntartása érdekében.

A hozzászólások egy része a **bírói öngazgatás és a belső felelősségi rendszer** kapcsolatával foglalkozott. Egyes vélemények szerint indokolt lehet annak áttekintése, hogy a vezetői döntések felülvizsgálata és a vezetők elszámoltathatósága milyen módon illeszthető a bírói szervezet működésébe, illetve hogyan biztosítható, hogy a felelősségi szabályok alkalmazása ne eredményezzen indokolatlan feszültséget a bírói karon belül.

A beadványok kitértek a **bírói függetlenség és az intézményi ellenőrzés közötti egyensúly** kérdésére is. Több észrevétel hangsúlyozta, hogy a bírói öngazgatás megerősítésével párhuzamosan olyan szabályok kialakítása is szükséges lehet, amelyek biztosítják a működés átláthatóságát, a közbizalom fenntartását és az esetleges visszaélések megelőzését. Ennek keretében felmerült a belső ellenőrzési mechanizmusok, valamint az elszámoltathatóságot szolgáló szabályok további pontosításának lehetősége is.

A vélemények között szerepeltek olyan javaslatok is, amelyek a **bírói tisztség betöltésének feltételeire** vonatkozó szabályok felülvizsgálatát kezdeményezték. Egyes hozzászólások életkori feltételek meghatározását vagy pontosítását vetették fel, míg mások a bírói pálya sajátosságaira tekintettel további alkalmassági és szakmai követelmények vizsgálatát javasolták.

A szakmai szervezetek részletes észrevételei elsősorban az **Országos Bírói Tanács, az Országos Bírószági Hivatal és a Kúria közötti intézményi egyensúlyra**, a vezetői megbízatások szabályaira, valamint a bírói öngazgatás európai normákkal való összhangjára irányultak.

A beérkezett vélemények összességében arra mutatnak rá, hogy a bírói öngazgatás megerősítésével kapcsolatban a társadalmi párbeszéd során a tervezetben szereplő intézményi változások mellett azok gyakorlati működése, garanciális feltételei és hosszú távú hatásai is hangsúlyosan megjelentek. A javaslatok a további szakmai értékelés során hozzájárulhatnak annak vizsgálatához, hogy a tervezett szabályozás miként erősítheti

egyszerre a bírói függetlenséget, az öngazgatást és az igazságszolgáltatásba vetett közbizalmat.

Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal létrehozása

A Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal létrehozására irányuló javaslat kapcsán beérkezett vélemények elsősorban az **új intézmény feladataira, működésének szabályaira és az elszámoltathatóság biztosításának módjára** irányultak. A hozzászólások közös jellemzője volt, hogy a tervezetben megfogalmazott célok mellett részletes javaslatokat fogalmaztak meg a hivatal szervezeti felépítésével, hatásköreivel és működési kereteivel kapcsolatban. Fontos hangsúlyozni, hogy a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal megjelenik az Alaptörvény 17. módosításában, de az arra vonatkozó konkrét törvényjavaslatot önálló társadalmi egyeztetési folyamat kíséri.

Több beadvány hangsúlyozta, hogy az intézmény működésének egyik legfontosabb feltétele a **megfelelő garanciarendszer** kialakítása. A vélemények szerint a hivatal feladatainak ellátása során egyértelműen meghatározott hatáskörökre, átlátható döntéshozatali szabályokra és olyan ellenőrzési mechanizmusokra van szükség, amelyek biztosítják a jogállami működést és a közbizalom fenntartását. Ennek keretében több javaslat foglalkozott a hivatal vezetésének kiválasztásával, függetlenségének biztosításával és beszámolási kötelezettségével.

A beérkezett észrevételek jelentős része érintette a **hivatal és más állami szervek együttműködésének** kérdését is. Több hozzászólás szerint indokolt lehet részletesebben szabályozni a kapcsolatot az ügyészséggel, a nyomozó hatóságokkal, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatokkal annak érdekében, hogy az egyes szervek feladat- és hatáskörei egyértelműen elkülönüljenek, ugyanakkor biztosított legyen a hatékony együttműködés. Emellett felmerültek olyan javaslatok is, amelyek egyes nyomozási, rendészeti vagy bírói jellegű jogosítványok pontosabb meghatározását kezdeményezték.

A működés átláthatóságával kapcsolatban több beadvány javasolta, hogy **a hivatal rendszeresen számoljon be tevékenységéről**, az általa indított eljárásokról és azok eredményeiről. A vélemények szerint a nyilvánosság megfelelő tájékoztatása hozzájárulhat az intézmény működésének átláthatóságához, valamint a közvagyon védelmébe vetett társadalmi bizalom erősítéséhez. Több észrevétel felvetette annak lehetőségét is, hogy a nagyobb jelentőségű ügyek előrehaladása a jogszabályi keretek között nyomon követhető legyen.

Több hozzászólás szerint **a hivatal működésének hosszú távú hitelessége** érdekében olyan szabályozási megoldások kialakítása indokolt, amelyek biztosítják, hogy az intézmény feladatait kizárólag törvényben meghatározott szakmai szempontok alapján lássa el. Ennek részeként javaslatok érkeztek a vezetők kinevezésének, megbízatásának és elszámoltathatóságának garanciális szabályaira is.

A vélemények kitértek arra is, hogy **a hivatal működésének eredményessége** szempontjából kiemelt jelentőségű lehet a feladatok és eljárások egyértelmű meghatározása. Ennek kapcsán felmerültek javaslatok az ügyek prioritizálására, a közpénzek

jogellenes felhasználásával kapcsolatos eljárások sorrendjének meghatározására, valamint a vagyonvisszaszerzési eljárások gyorsaságát és hatékonyságát elősegítő szabályok kialakítására.

A szakmai állásfoglalások külön foglalkoztak **az új intézmény alkotmányos helyzetével**, más állami szervekkel való kapcsolatával, a nyomozási és vagyonkezelési jogosítványok elhatárolásával, valamint az intézmény függetlenségét biztosító garanciák részletes szabályozásával.

Összességében a társadalmi párbeszéd során benyújtott észrevételek azt mutatják, hogy a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatal létrehozásával kapcsolatban a véleményezők elsősorban az intézmény működésének feltételeire, az átláthatóság biztosítására, a más állami szervekkel való együttműködés szabályaira és a politikai függetlenséget szolgáló intézményi megoldásokra helyezték a hangsúlyt.

Kevesebb sarkalatos törvény

A sarkalatos törvények körének felülvizsgálatára vonatkozó kérdéseket a beadványok mintegy 2%-a érintette.

A sarkalatos törvények körének felülvizsgálatára vonatkozó módosítási javaslatokhoz kapcsolódóan a beérkezett vélemények elsősorban a **szabályozás tartalmára**, annak gyakorlati következményeire összpontosítottak. A hozzászólások jelentős része a szabályozás részletszabályaival és gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban fogalmazott meg észrevételeket és javaslatokat.

A hozzászólások összességében arra hívták fel a figyelmet, hogy **a sarkalatos törvények rendszerének átalakítása önmagán túlmutató jelentőségű**: az alkotmányos intézményrendszer működését és a demokratikus döntéshozatal kereteit is érinti. Ennek megfelelően több beadvány javasolta, hogy a módosítás véglegesítése során a szabályozás gyakorlati következményei, valamint az érintett jogterületek pontos meghatározása is kiemelt figyelmet kapjon.

A szakmai vélemények részletesen elemezték, hogy **mely szabályozási tárgykörök esetében indokolt fenntartani** a minősített többség követelményét, illetve mely területeken lenne elegendő az egyszerű parlamenti többség.

A beérkezett javaslatok a további szakmai értékelés során hozzájárulnak annak áttekintéséhez, hogy a sarkalatos törvények körének felülvizsgálata miként valósítható meg úgy, hogy egyidejűleg érvényesüljön a demokratikus döntéshozatal hatékonysága, valamint az alkotmányos intézmények működését biztosító garanciák megfelelő szintű védelme.

Az Alkotmánybíróság teljesebb hatásköre

Az Alkotmánybíróság hatáskörének bővítésével kapcsolatban a beadványok kevesebb mint 1%-a fogalmazott meg észrevételt vagy javaslatot.

Az Alkotmánybíróság hatáskörének bővítésére vonatkozó javaslatokkal kapcsolatban beérkezett vélemények elsősorban az **alkotmányos kontroll szerepét**, a testület felülvizsgálati jogköreit és a jogállami garanciák érvényesülését érintették. A hozzászólások arra keresték a választ, hogy milyen módon biztosítható az Alkotmánybíróság számára a jogszabályok teljes körű alkotmányossági vizsgálata, különös tekintettel azokra a területekre, ahol a jelenlegi szabályozás korlátozza a testület hatáskörét.

A vélemények jelentős része a **költségvetési, adózási és járulékszabályokat érintő alkotmánybírósági felülvizsgálat** kérdésével foglalkozott. Több beadvány támogatta annak lehetőségét, hogy e jogterületeken is teljes körű alkotmányossági kontroll érvényesülhessen, és az Alkotmánybíróság a jövőben a többi törvényhez hasonlóan vizsgálhassa e szabályok összhangját az Alaptörvénnyel. A hozzászólások szerint ez hozzájárulhat az alkotmányos garanciák egységes érvényesüléséhez és a jogállamiság követelményeinek megerősítéséhez.

Több észrevétel felvetette, hogy a tervezett módosítás **részletesebb szabályozást** is indokolhat az Alkotmánybíróság hatáskörének terjedelmével kapcsolatban. A beadványok szerint célszerű lehet egyértelműen meghatározni, hogy a hatáskörbővítés milyen eljárásokra, milyen típusú ügyekre és milyen alkotmányossági vizsgálatokra terjed ki, ezáltal biztosítva a szabályozás egyértelmű alkalmazását.

A társadalmi párbeszéd során olyan javaslatok is érkeztek, amelyek a **korábbi alkotmányos szabályozás egyes elemeinek visszaállítását** vetették fel. Ezek a beadványok azt kezdeményezték, hogy az Alkotmánybíróság a jövőben ismét olyan, szélesebb körű felülvizsgálati jogosítványokkal rendelkezzen, amelyek korábban biztosították a költségvetési és adózási tárgyú jogszabályok alkotmányossági ellenőrzését is.

A hozzászólásokban általános szempontként jelent meg annak fontossága is, hogy az **Alkotmánybíróság hatásköre egyértelmű, kiszámítható és hosszú távon stabil szabályozási keretek között** működjön. Több vélemény hangsúlyozta, hogy az alkotmányossági kontroll hatékonysága nemcsak a testület függetlenségén túl attól is függ, hogy valamennyi jelentős jogalkotási területen rendelkezésre állnak-e a szükséges felülvizsgálati eszközök.

A szakmai állásfoglalások részletesen vizsgálták a **költségvetési tárgyú törvények alkotmányossági felülvizsgálatának visszaállítását**, valamint az alkotmánybíráskodás hatásköri rendszerének nemzetközi összehasonlítását is.

A beérkezett vélemények összességében azt mutatják, hogy az Alkotmánybíróság hatáskörének bővítésével kapcsolatban a társadalmi párbeszéd során elsősorban az alkotmányos kontroll teljességének biztosítása, a korábbi korlátozások felülvizsgálata, valamint a hatáskör gyakorlásának egyértelmű szabályozása került előtérbe. A javaslatok a további szakmai értékelés során hozzájárulnak annak vizsgálatához, hogy a tervezett módosítás miként erősítheti az Alkotmánybíróság szerepét az Alaptörvény védelmében és a jogállami garanciák érvényesülésében.

A közpénz védelmének erősítése

A közpénzek alkotmányos védelmének megerősítésére irányuló javaslatot a beadványok mintegy 1%-a érintette.

A közpénzek alkotmányos védelmének megerősítésére irányuló javaslattal kapcsolatban érkezett vélemények elsősorban **a közpénz fogalmának meghatározására, a közvagyon átlátható kezelésére és az állami források felhasználásának nyilvánosságára** vonatkoztak. A hozzászólások egy része a tervezetben megfogalmazott célkitűzésekhez kapcsolódóan fogalmazott meg további szabályozási javaslatokat, míg mások a közpénzek felhasználásának ellenőrizhetőségét erősítő garanciák részletesebb kidolgozását szorgalmazták.

Több beadvány kiemelte, hogy **a közpénz alkotmányos fogalmának egyértelmű és világos meghatározása** hozzájárulhat a jogbiztonság erősítéséhez, valamint ahhoz, hogy a közvagyon felhasználása minden esetben átlátható és ellenőrizhető maradjon. A vélemények szerint célszerű lehet olyan szabályozás kialakítása, amely egyértelműen meghatározza, hogy mely pénzeszközök és vagyonelemek minősülnek közpénznek, függetlenül attól, hogy azok milyen szervezeti vagy gazdálkodási formában jelennek meg.

A hozzászólások jelentős része **az átláthatóság további erősítésének lehetőségeivel** foglalkozott. Több javaslat szerint indokolt olyan szabályozási környezet kialakítása, amely biztosítja a közpénzek felhasználásának teljes körű nyomon követhetőségét, valamint lehetővé teszi, hogy az állami szervek gazdálkodása a jogszabályok által meghatározott keretek között széles körben megismerhető legyen. Ennek kapcsán több beadvány is hivatkozott az úgynevezett „üvegzsze” elvének érvényesítésére, vagyis arra, hogy a közpénzek felhasználása minden szakaszában átlátható és ellenőrizhető legyen.

A vélemények kitértek arra is, hogy a közpénzek védelmének alkotmányos megerősítése szorosan összefügg **az állami szervek elszámoltathatóságával**. Több hozzászólás hangsúlyozta annak jelentőségét, hogy a közvagyon kezelésére és felhasználására vonatkozó szabályok világosak, egységesek és hosszú távon kiszámíthatók legyenek, valamint megfelelő garanciákat biztosítsanak a közérdek érvényesüléséhez.

A beérkezett észrevételek között olyan javaslatok is szerepeltek, amelyek **a közpénzek felhasználásának indokoltságára és dokumentálására vonatkozó szabályok** további pontosítását kezdeményezték. A hozzászólások szerint a nyilvánosság számára egyértelműen követhetővé tehető, hogy milyen célból, milyen jogcímen és milyen eredménnyel történik az állami források felhasználása, ami hozzájárulhat a közbizalom erősítéséhez és a közvagyon felelős kezeléséhez.

A szakmai beadványok több esetben a közérdekű adatok nyilvánosságára, a közpénzek útjának teljes körű követhetőségére, valamint az állami vagyon kezelésének alkotmányos garanciáira fogalmaztak meg részletes szabályozási javaslatokat.

Összességében a társadalmi párbeszéd során benyújtott vélemények azt mutatják, hogy a közpénzek alkotmányos védelmével kapcsolatban elsősorban a közpénz fogalmának pontos meghatározása, az átláthatóság növelése, a közvagyon felhasználásának ellenőrizhetősége és az állami szervek elszámoltathatóságának erősítése jelent meg hangsúlyos

szempontként. A beérkezett javaslatok a további szakmai értékelés során hozzájárulnak annak vizsgálatához, hogy a tervezett módosítás miként biztosíthatja a közpénzek alkotmányos védelmének hatékonyabb érvényesülését.

Az önálló szabályozó szervek alaptörvényi szabályainak felülvizsgálata

Az önálló szabályozó szervek alaptörvényi szabályozásának felülvizsgálatával kapcsolatban a beadványok kevesebb mint 1%-a fogalmazott meg észrevételt.

Az önálló szabályozó szervek alaptörvényi szabályozásának felülvizsgálatára irányuló javaslattal kapcsolatban beérkezett vélemények elsősorban **e szervek alkotmányos helyzetével**, demokratikus elszámoltathatóságával és intézményi működésének garanciáival foglalkoztak. A hozzászólások középpontjában annak vizsgálata állt, hogy az önálló szabályozó szervek független működésének biztosítása mellett milyen módon érvényesülhetnek a demokratikus ellenőrzés és az átláthatóság követelményei.

A beadványok több esetben hangsúlyozták, hogy az önálló szabályozó szervek működésének jogállami kereteit világos és egyértelmű alkotmányos szabályoknak kell meghatározniuk. A vélemények szerint fontos, hogy e szervek feladatai, hatáskörei és működésük garanciái hosszú távon kiszámítható módon legyenek szabályozva, egyidejűleg biztosítva szakmai önállóságukat és közjogi felelősségüket.

A tervezeten túlmutató felvetések

A társadalmi párbeszéd során olyan javaslatok is érkeztek, amelyek nem közvetlenül az Alaptörvény tizenhetedik módosításának tervezetére vonatkoztak.

Több beadvány foglalkozott **a helyi önkormányzati tisztségviselők megbízatásának időbeli korlátozásával, mások különböző közjogi tisztségek betöltésének feltételeire** tettek javaslatot. Megjelentek továbbá olyan észrevételek is, amelyek **egy jövőbeni új alkotmány előkészítésének eljárási szabályaira, az alkotmányozás társadalmi részvételére** vagy **egyéb intézményi garanciákra** vonatkoztak.

A következő lépések

A szakmai feldolgozás eredményei alapján készül el az Alaptörvény tizenhetedik módosításának végleges előterjesztése. A jogalkotási folyamat következő szakaszában a módosítási javaslat az Országgyűlés elé kerül, ahol az alkotmányozási eljárás szabályai szerint folytatódik a döntéshozatal.